

РЕЦЕНЗИЯ

НА ТРУДОВЕТЕ НА ЛИЛИЯ КРУМОВА ДОНЧЕВА, ДОКТОР
ГЛАВЕН АСИСТЕНТ В ДЕПАРТАМЕНТ „ЕЗИКОВО ОБУЧЕНИЕ И
ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ“
НСА „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“
ПРЕДСТАВЕНИ ЗА УЧАСТИЕ В КОНКУРСА ЗА „ДОЦЕНТ“
В НАУЧНА ОБЛАСТ 7. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СПОРТ,
ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 7.6. СПОРТ, СПЕЦИАЛНОСТ СПОРТ
(МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК В СПОРТА)

РЕЦЕНЗЕНТ: Доц. Весела Кирилова Славова, доктор
професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ...

ДАННИ ЗА КОНКУРСА

Конкурсът за заемане на академичната длъжност „ДОЦЕНТ“ в професионално направление 7.6. Спорт, специалност „Спорт“ (Методика на обучението по английски език в спорта) за нуждите на Департамент Езиково обучение и информационни технологии (ДЕОИТ) при НСА „Васил Левски“ е обявен в „Държавен вестник“, бр. 26/30.03.2021 г., стр. 95, съобразно изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за придобиване на научната степен „Доктор на науките“ и за заемане на академични длъжности в Национална спортна академия „Васил Левски“ (НСА).

В конкурса участва един кандидат – гл. ас. Лилия Крумова Дончева, доктор.

За участието си в конкурса за „ДОЦЕНТ“ гл. ас. Лилия Дончева, доктор представя общо 17 научни трудове, от които един не подлежи на рецензиране (Автореферат на дисертационен труд за присъждане на ОНС „Доктор“) – 1 монография (100 т.); 1 книга, публикувана на базата на дисертационен труд (40); 1 учебно помагало (20 т.); 5 статии, публикувани в реферирани и индексирани научни издания (180 т.); 8 статии, публикувани в нереперирани издания (155 точки), включени в списъците на НАЦИД. Съгласно приложената справка са открити 10 цитирания на научните трудове в реферирани (75 т.) и нереперирани издания (25 т.). Представени са съответните документи, удостоверяващи участието на кандидата в национални и международни научни и образователни проекти, научно ръководство на дипломант, както и работа с обучението на докторанти. Трудовете, представени за участие в конкурса напълно удовлетворяват изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за придобиване на научната степен „Доктор на науките“ и за заемане на академични длъжности в Национална спортна академия „Васил Левски“ (НСА) по отношение на наукометричните показатели (общо 785 точки от минимално изискуеми 590 т.).

ДАННИ ЗА КАНДИДАТА

Гл. ас. Лилия Дончева завършва висшето си образование в УНСС, след което през 2008 г. завършва следдипломна квалификация за преподаватели по английски език във факултет „Класически и нови филологии“ към СУ „Св. Климент Охридски“, а през 2010 г. придобива и магистърска степен към същия факултет със специалност „Литература, комуникации, медии“. През 2013 г. Лилия Дончева придобива образователната и научна степен „Доктор“ в НСА „Васил Левски“. Била е преподавател по английски език от 1999 г. до 2000 г. в „Английски езиков клуб“ ООД, а от 2000 г. до 2007 г. в ЕТ „Английски клуб 2000, Райна Шумелова“ и ЕТ „Ахат – Английски клуб 2000, Румяна Янкова“. От 2007 г. до 2009 г. Л. Дончева е хоноруван преподавател по английски език

в НСА „Васил Левски“, а през 2014 г. е избрана за главен асистент след конкурс в секция „Чужди езици“ към ДЕОИТ, НСА „Васил Левски“. Лилия Дончева има редица участия в национални и международни проекти. Тя владее на отлично ниво английски език и на средно ниво руски език. Кандидатът притежава редица професионални умения и способности за интензивна работа, отличава се със самодисциплина и желание за самоусъвършенстване и усвояване на нови знания и умения.

НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ И ПРИНОСИ

В тематично отношение представените от гл. ас. Лилия Дончева научни трудове и изследвания са в голямата си част по тематиката на обявения конкурс. Те могат да се структурират в две основни направления.

Първото обхваща редица статии, в които се разглеждат актуални аспекти и методи в чуждоезиковото обучение, като мотивация (публикация № 4), интерактивни методи за обучение при студенти – спортисти (публикация № 9), удовлетвореността им вследствие на използването на интерактивна компютърна система и иновативна методика на преподаване (публикации № 11, 12), електронното обучение, използвано по време на пандемията през 2020 г. и удовлетвореността на студентите – спортисти (публикации № 2, 3), особеностите на поколенията на новото хилядолетие и влиянието им върху методите за чуждоезиково обучение (публикация № 6), предпочитан вид абстракт във водещи научни списания (публикация № 1).

Второто направление научни изследвания се отнася до някои актуални проблеми в спорта, свързани с определящите фактори на бърнаут при спортисти (публикация № 5), бъдещите тенденции в публикациите, базирани на систематичен анализ от последните 10 години в художествената гимнастика

(публикация № 7), исторически преглед на българския елитен спорт сред подрастващите (публикация № 8), особеностите на социалната подкрепа и взаимодействието ѝ със стреса при спортуващи и неспортуващи студенти (публикация № 10). Създаден е теоретичен модел и метод за измерване на оценката за ползите от практикуване на спорт (публикация № 13).

Всички изследвания и научни публикации на кандидата имат безспорни приноси в областта на теорията и практиката както на методиката на преподаване на английски език, така и по отношение на съвременните тенденции в спорта. С най-голям принос, според мен, са публикациите в областта на методиката на чуждоезиковото обучение, както и монографията, озаглавена „Научен английски в областта на спорта“. Този монографичен труд е ключовата теоретична и практическа рамка за преподаване на английски език за научни и професионални цели. С оглед на това, че както преподавателите, така и треньорите често са ангажирани с научни изследвания, насочени към повишаване на ефективността на обучението или тренировъчния процес и постигане на по-добри и върхови състезателни резултати, те трябва да владеят умения за успешно представяне на дизайна на изследването си, както и резултатите от проучванията си пред колегите си по целия свят.

Студентите в ОНС „Доктор“, преподавателите и треньорите трябва да бъдат подготвени за създаването на научни публикации на английски език, която подготовка следва да обхваща някои основни правила за структурирането на научната статия, за разбираемостта и ясно изразяване, за научното съобщаване на резултатите от проведените изследвания и не на последно място, за убедителното доказване на авторските приноси в съответната област, за което настоящият монографичен труд на кандидата дава основни насоки, препоръки и практически идеи.

Монографията е съставена от три части. Първата част разглежда елементите на научната публикация и тяхното техническо оформление според основните възприети научни стилове на писане (APA Style, Harvard Style, Chicago Style). Дадени са практически насоки и примери за всяка една от частите на научната статия.

Втората част е посветена на някои особености на употребата на английски език при писането на научни публикации – стил на писане, употреба на различни граматични конструкции, лексика и др.

Последната част запознава с особеностите на двата основни начини за представяне на научния труд – презентация и постер.

С увереност трябва да се отбележи, че монографичният труд на кандидата е теоретично-приложно ръководство за всички спортни специалисти при създаването на научни публикации в различните области на спортната наука, което представлява сериозен научен принос в областта на методиката на чуждоезиковото обучение и педагогическата практика.

В книгата „Методи за чуждоезиково обучение и приложението им при студенти-спортисти“, базирана на дисертационния труд на кандидата, са представени основните традиционни и съвременни подходи и методи за преподаване на чужд език и тяхното приложение днес в обучението на студенти-спортисти. Разкрити са потребностите на студентите за изучаване на чужд език и с оглед на някои установени психологически особености (стрес, тревожност, интереси и мотивация) са разработени различни видове учебни процедури, които повишават ефективността на чуждоезиковото обучение.

Приносите с теоретичен характер, които са установени в резултат от осъществените от кандидата, гл. ас. Лилия Дончева, доктор, научни изследвания се отнасят до някои от основните психологически характеристики

на т. нар. поколения на новото хилядолетие и базираните на тях и предложени от кандидата насоки за оптимизиране на образователния процес по чужд език в условията на новата реалност. Анализирани са предимствата и недостатъците на прилагането на „смесена“ форма на обучение и са изведени редица препоръки за улеснение на дейността на преподавателите във висшите учебни заведения. Особено интересно и ценно за методиката на чуждоезиковото обучение е обособяването на някои основни фактори, допринасящи за развитието на т.нар. „езикова идентичност“ в процеса на обучение, като е направен паралел с изграденото алтернативно его, характерно за елитните състезатели и активно спортуващите. Изведени са предложения и препоръки за модифициране на учебния процес за по-голямо ангажиране на вниманието и интереса на студентите-спортисти за постигане на по-високи финални резултати от обучението. Установени са особеностите на социалната подкрепа при студенти с различен профил на спортна активност и на връзката между социалната подкрепа и стреса. В контекста на структурното моделиране е анализирано влиянието на стреса и факторите на възстановяване, емоционалната интелигентност и бърнаут върху удовлетвореността на спортистите. Проучванията имат съществен принос в разбирането на проблема и дават практически решения, които могат да бъдат приложени в спортно-педагогическия процес. Разгледани са основните особености на българската национална система на детско-юношеския спорт и са посочени възможните решения за адекватна реформа, социална значимост и качествен подбор на спортни таланти в новите социално-икономически условия. На базата на систематичния анализ на публикационната активност в областта на художествената гимнастика, са очертани тенденциите в бъдещите изследвания, насочени към широкото използване на технологиите в спорта, подходите за предотвратяването на травматизма в гимнастиката, генетичния

полиморфизъм на двигателните качества, новите модели на обучение и управлението на спортната форма, динамиката на натоварването и възстановяването в различни структури на спортната подготовка.

Приносител с практико-приложен характер, които имат съществена роля в оценяването на научните трудове на кандидата са свързани с разработването на въпросник за измерване нивото на удовлетвореност от обучението по чужд език при студенти-спортисти, който служи като ежегоден надежден ориентир за ефективността на учебния процес. Въпросникът покрива няколко критериални области: удовлетвореност от проведеното обучение и инструкциите на преподавателя; удовлетвореност от работата в екип; удовлетвореност от постигнатите индивидуални цели в обучението; удовлетвореност от личното отношение на преподавателя; удовлетвореност от учебната работа като цяло. Друг важен и ценен научен инструментариум с практико-приложно значение е разработения теоретичен модел и тест за измерване на субективната оценка на ползите от практикуване на спорт. Тестът обхваща няколко критериални области: самопознание и житейски опит, социално признание и статус, личностно развитие, удовлетвореност и вътрешен баланс. Осъществени са обстойни проучвания на специфичните потребности на студентите от НСА „В. Левски“ за изучаване на английски език и на тази база са разработени разнообразни интерактивни учебни процедури с цел повишаването на мотивацията за участие по време на заниманията по чужд език. Разработени са съвременни учебни материали, подпомагащи интердисциплинарната форма на обучение и водещи до по-бързото и лесно усвояване на учебния материал. Особен принос за методиката на чуждоезиковото обучение е създадената от кандидата иновативна интерактивна система за преподаване на чужд език при студенти-спортисти. Системата е тествана сред български и чуждестранни студенти, обучаващи се

в бакалавърска и магистърска степен в НСА „Васил Левски“. Изследвани са особеностите на мотивацията и удовлетвореността от обучението, осъществено чрез прилагането на тази система. Разработено е съвременно електронно учебно помагало за студентите-магистри от специалност „Спорт за високи постижения“, което допринася за улесняването на ученето на студентите и ефективността на провежданото обучение. То може да се използва както по време на занятията по чужд език, така и като форма за самостоятелно учене на студентите. Разработени са тестове за самооценка и онлайн речници за усвояване на лексикалния материал. Включени са учебни видео и аудио материали. Направени са изследвания за степента на ефективност на учебния процес по време на извънредната обстановка (пандемията COVID-19) сред студенти-спортисти, обучавани в бакалавърска и магистърска степен в НСА „Васил Левски“. Изведени са най-широко използваните инструменти и платформи за дистанционно обучение и тяхната целесъобразност в преподаването на теоретични и практически дисциплини. Направен е сравнителен анализ между смесената форма на обучение и онлайн обучението по отношение на мотивацията за участие на студентите, присъствие в заниманията, постигнатите цели от обучението, удовлетвореността на студентите от обучението и инструкциите на преподавателя, екипната работа и обективността на резултатите от финалните семестриални изпити. Разкрити са някои недостатъци на онлайн обучението и са изведени препоръки за оптимизиране на работата на преподавателския състав в случай на бъдещи извънредни ситуации.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Гл. ас. Лилия Крумова Дончева, доктор е утвърден университетски преподавател, научен работник и експерт в областта на методиката на чуждоезиковото обучение. Кандидатурата ѝ по настоящия конкурс съответства на всички изисквания и критерии, поставени от Закона за развитие на академичния състав в Република България, както и Правилника за придобиване на научната степен „Доктор на науките“ и за заемане на академични длъжности в Национална спортна академия „Васил Левски“ (НСА).

Това ми дава основание с убеденост да дам положителна оценка на научната продукция на гл. ас. Лилия Дончева и да изразя своя положителен вот относно избора ѝ на академичната длъжност „ДОЦЕНТ“ в научна област 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.6. Спорт, специалност „Спорт“ (Методика на обучението по английски език в спорта), като препоръчвам на уважаемите членове на научното жури да потвърдят този вот.

30.07.21

доц. Весела Славова, доктор

REVIEW

by Assoc. Prof. Vesela Kirilova Slavova, Ph.D.
Department of Languages and Information Technologies
Professional field 1.3. The Pedagogy of Education in ...

of the works
submitted by Chief Assistant Liliya Krumova Doncheva, Ph.D.
within the announced contest in order to obtain
the “**ASSOCIATE PROFESSOR**”
academic title
in scientific area 7. Health care and Sport
Professional field 7.6. Sport, specialty Sport
(Subject area: The Methodology of English Language Teaching in the field of
sport)

CONTEST DATA

The contest for the award of the “Associate Professor” academic title in professional field 7.6. Sport, specialty Sport (subject area: The Methodology of English Language Teaching in the field of sport) was announced in State Journal, issue 26/30.03.2021, p. 95, according to the requirements of the Law of Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria and National Sports Academy Regulations for awarding “Doctor of science” degree and academic titles.

Chief assistant Liliya Doncheva, Ph.D. is the only candidate for the announced contest. Her candidacy meets all the requirements of the Law and there are no infringements on the contest procedure. Liliya Doncheva presented a total of 17 scientific works including the Abstract of her dissertation, which is not the subject of review, a monograph (100 points awarded); an edited book on the basis of a dissertation (40 points awarded); an e-textbook (20 points awarded); 5 articles published in peer-reviewed and indexed scientific journals (180 points awarded); 8 articles published in non-peer-reviewed scientific editions (155 points awarded). According to the attached report, 10 citations of her scientific papers in peer-reviewed journals (75 points

awarded) and in non-peer-reviewed editions (25 points awarded). The relevant documents certifying the candidate's participation in national and international scientific and educational projects and scientific supervision of a Master's degree graduate were presented. The works submitted for applying for the announced contest fully meet the requirements in terms of scientific indicators (total 785 points of the minimum required 590 points).

CANDIDATE DATA

Chief assistant Liliya Krumova Doncheva, Ph.D. was born on 28th August 1976. She graduated the University of National and World Economy, and then in 2008 she completed postgraduate study course for English teachers at the Faculty of Classical and Modern Philology at Sofia University “St. Kliment Ohridski”. In 2010 she obtained a master's degree at the same faculty with specialty in Literature, Communications, Media. In 2013, Liliya Doncheva obtained the “Doctor” degree at National Sports Academy “Vasil Levski”.

Liliya Doncheva worked as an English teacher in “English Language Club” Ltd., and from 2000 to 2007 in “English Club 2000, Raina Shumelova” and “Achate - English Club 2000, Rumyana Yankova”. Liliya Doncheva was a part-time English teacher at National Sports Academy “Vasil Levski” from 2007 to 2009, and in 2014 she obtained “Chief Assistant” academic position. She is fluent in English and intermediate in Russian. The candidate has a number of professional skills and abilities for intensive work, self-discipline, self-improvement and acquisition of new knowledge and skills.

RESEARCHES AND CONTRIBUTIONS

Candidate's scientific papers and researches are mostly on the topic of the announced contest. They can be classified in two main areas. The one scientific area is related to a number of articles that discuss actual aspects and methods of foreign language teaching, such as motivation (publication № 4), interactive teaching

methods for students athletes (publication № 9), their satisfaction with the use of an interactive computer system and innovative teaching methodology (publications № 11, 12), e-learning used during the pandemic in 2020 and the satisfaction of students athletes with this e-learning (publications № 2, 3), the new millennium generations and their influence on foreign language acquisition methods (publication № 6), a preferable type of abstract in leading scientific journals (publication № 1).

The other scientific area of candidate's researches is related to sports issues such as the structural model of burnout determining factors with athletes (publication № 5), future trends in publications based on a systematic analysis of the last 10 years in rhythmic gymnastics (publication № 7), historical review of Bulgarian elite sport among adolescents (publication № 8), the peculiarities of social support and its interaction with stress in sports and non-sports students (publication № 10). A theoretical model and method for measuring the evaluation of the benefits of practicing sports have been developed (publication № 13).

All researches and scientific papers of the candidate have indisputable contributions in the field of theory and practice of the methodology of English teaching, as well as in relation to actual scientific issues in sports. In my opinion, the publications in the area of foreign language teaching methodology, as well as the monograph entitled "Scientific English in Sport" are of great importance regarding candidate's contributions. This monograph is the key theoretical and practical framework for teaching English for scientific and professional purposes. Doctoral students, lecturers and coaches are often involved in scientific surveys aimed at increasing the efficiency of education or training process and achieving better and higher competitive results. They should be able to present the design of their researches, the results from their surveys, and the conclusions to their colleagues worldwide. Today this is possible with English language which has turned into lingua franca (universal language) of science.

The monograph is divided into three parts. The beginning views the element of a scientific publication and their technical design according to the major scientific writing styles (APA Style, Harvard Style, Chicago Style). Some practical guidelines and examples are provided for each part of the manuscript starting with the title, going through the abstract, introduction, methods, results, discussion, and conclusions and finishing with the reference list.

The second part is dedicated to some peculiarities of the use of English language in writing scientific articles – writing style, use of certain grammatical structures, vocabulary, etc.

The final part deals with the specificity of the two main ways of presenting scientific manuscripts – Power Point presentations and posters.

It should be noted that the candidate's monographic work is a theoretical and applied guide for all sports professionals in creating scientific publications in various fields of sports science, which is a significant scientific contribution to the methodology of foreign language teaching and pedagogical practice.

“Foreign Language Acquisition Methods and their Application among Sports Students” is the title of a candidate’s book based on her dissertation. The book examines English language as one of the major factors in multicultural relations in the field of sport. The author presents the main traditional and modern approaches and methods of teaching a foreign language (grammar translation method, direct approach, audiolingual method, communicative method) through the prism of their application today in teaching sports-students. The candidate’s book outlines the degree and level of sports-students’ needs of studying a foreign language, types of educational procedures and their role in increasing the efficiency of foreign language acquisition on the basis of research done among sports-students.

The important scientific contributions are established by candidate’s researches, which are related to the proposed guidelines for optimizing the

educational process in foreign language teaching based on the main characteristics of the new millennium generations. The advantages and disadvantages of the application of a “mixed” form of foreign language teaching are analyzed and a number of recommendations are made to facilitate the activities of teachers in higher education. Particularly valuable impact on the foreign language teaching methodology is the identification of some major factors contributing to the development of “language identity” in the learning process, drawing a parallel with the built alternative ego, typical of elite athletes and active athletes. The results obtained from the systematic-structural analysis of the literature show that the “ideal language self” seems to play a significant role in determining motivated behavior than the “ought-to language self”. A number of studies on the psychology of education have revealed that intrinsic interests and a strong self-concept are predicting factors of how much effort learners are willing to invest in learning than extrinsic motivation forces. The peculiarities of social support for students with various profiles of sports activity and the relationship between social support and stress have been established. In the context of structural modeling, the influence of stress and recovery, emotional intelligence and burnout on the satisfaction of athletes is analyzed. The research has a significant contribution to the understanding of the problem and provides practical solutions that can be applied in educational process. The main features of the Bulgarian national system of children and youth sports are considered and the possible solutions for adequate reform, social significance and quality selection of sports talents in the new socio-economic conditions are indicated. Based on the systematic analysis of publishing activity in rhythmic gymnastics science, the candidate’s results showed that the further investigations must be dedicated to the use of technology and injury prevention; the genetic polymorphism flexibility of elite rhythmic gymnasts; the new and virtual reality; the teaching

models, top-form management, and loading and recovery in different structures of sports preparation.

The scientific and applied contributions that have great impact on the evaluation of the candidate's scientific works, are related to the elaboration of a questionnaire measuring the level of satisfaction with foreign language learning for students athletes, which serves as an annual reliable guide for the effectiveness of the learning process. Another important and valuable scientific instrument is the developed theoretical model and a test for measuring the subjective assessment of the benefits of practicing sports. The test examines several criteria areas: self-knowledge and life experience, social recognition and status, personal development and satisfaction, and inner balance. Extensive studies of the specific needs of students for learning English and a variety of interactive learning procedures were elaborated in order to increase the students' motivation to participate in foreign language classes. Modern learning materials were developed, supporting the interdisciplinary form of learning and leading to faster and easier learning. A special contribution to the foreign language teaching methodology is the innovative interactive system created by the candidate for teaching a foreign language to students athletes. The system was tested among Bulgarian and foreign students in bachelor's and master's degrees.

The candidate created a modern e-textbook designed for master's students majoring in "Sports Performance", which contributed to students' learning facilitation and teaching effectiveness. Self-assessment tests and online dictionaries for learning lexical material were developed. Training video and audio materials were included. Scientific studies on the degree of effectiveness of the learning process during the emergency situation (pandemic COVID-19) among students in bachelor's and master's degrees at National Sports Academy "Vasil Levski" were conducted. A comparative analysis was made between the mixed form of education

and online learning in terms of motivation for students' attendance at classes, achieved learning objectives, students' satisfaction with teaching and teacher's instructions, teamwork and objectivity of the results of the final term exams. Some recommendations were made for optimizing the work of the teaching staff in case of future emergencies.

CONCLUSION

Chief Assistant Liliya Krumova Doncheva, Ph.D. is a well-known university lecturer, researcher and expert in the field of foreign language teaching methodology. Her candidacy meets all legal requirements and criteria set by Bulgarian authorities and National Sports Academy Regulations for obtaining "Doctor in science" degree and academic titles. All these make me fully convinced to vote for the candidate - Chief Assistant Liliya Krumova Doncheva, Ph.D. to be awarded the "Associate Professor" academic title in professional field: 7.6. Sport, Specialty: Sport (subject area: The Methodology of English Language Teaching in the field of sport).

I sincerely recommend to the members of the Scientific Jury to vote positively for the candidate - Chief Assistant Liliya Doncheva, Ph.D.

30.07.21

Assoc. Prof. Vesela Kirilova Slavova, PhD